

Domesticatie is een inbreuk op het wezen paard

Inspecteur Anouk Duijcker, coördinator van de dierenpolitie, zag erop toe dat de Kettingbrief werd overgenomen door Natascha Bos van holistisch opleidingscentrum de Blauwe Hengst uit Wijckel en hoefverzorgers Remco Sikkel uit Le Quartier die een boek heeft geschreven over hoefbevangenheid. Alhoewel hun vakgebieden elkaar overlappen waren zij tot voor kort onbekenden van elkaar. In deze aflevering brengen zij ter sprake of de wetsartikelen over huisvesting- en verzorgingsnormen voldoen ten aanzien van paardenhoeven en voeding. Welke kennis is onontbeerlijk ter bevordering van het paardenwelzijn? Sietske Metz van Paard en Plant borduurt volgende week verder op dit thema.

Beste Anouk,

Wat fijn dat je aandacht besteedt aan Shetlandpony's. Het is tergend om te zien hoe vaak deze lieve en mooie dieren, moddervet en op beroerde hoeven, als veredelde grasmaaiers hun dagen slijten. Het zal voor handhavers moeilijk zijn om steeds geconfronteerd te worden met zulke 'shetjes'. Maar ook andere rassen blijven niet buiten schot. Jij vraagt ons of de artikelen 1.6 t/m 1.8 van de algemene huisvesting- en verzorgingsnormen in het besluit houders van dieren voldoen om hiertegen op te treden.

Wat is het paard voor dier?

Naar onze mening zijn deze artikelen te globaal en subjectief. Specifiek en objectief zou zijn om eerst te bepalen over wat voor dier we het precies hebben. Welke zijn diens natuurlijke behoeften, wat is de negatieve invloed van domesticatie en hoe beperken we de schade? Er is veel relevante kennis

we keuzes? Hoe vaak horen we de bel luiden maar weten we niet waar de klepel hangt? Objectieve informatie, kennisuitwisseling en educatie zijn belangrijk. Welke rol spelen grote bedrijven en hun marketingafdelingen hierin? Hoe bewuster mensen zijn, hoe zelfstandiger ze keuzes maken. Onze insteek is dat dit de sleutel is voor een daadwerkelijke verandering.

Vezelrijke voeding

Vezelrijk ruwvoer dat weinig suiker bevat is erg belangrijk. Een onderwerp dat meer aandacht mag krijgen is dat paarden van nature geen grazers zijn, maar hun voeding bij elkaar scharrelen. Gedurende de dag bewegen zij naar hun voedsel toe. Het hapje-stapje-principe. Wij zijn dat gaan omdraaien. Paarden staan stil en wij brengen het eten kant-en-klaar naar hen toe. Daarnaast wordt vaak vergeten dat paarden moeite zouden moeten doen voor hun voedsel; niet alleen qua



De Kettingbrief

Anouk Duijcker - Natascha Bos en Remco Sikkel - Sietske Metz

Paarden staan stil en wij brengen het eten kant-en-klaar naar hen toe

beschikbaar. Maar wordt deze toegepast in het belang van het dier of genegeerd in het belang van de eigenaar? Het is vooral praktisch om een paard in een box te huisvesten. Bewegen in een stapmolen, longeren of een uurtje in de paddock lijken op voldoende beweging. Toch zijn dit eenzijdige vormen van beweging die de gezondheid niet ten goede komen.

Moderne kennis en inzichten

Om het paardenwelzijn structureel te verbeteren moeten we beginnen met te erkennen dat domesticatie een inbreuk is op het wezen van het paard. Er is altijd ruimte voor verbetering in de leefomstandigheden. We moeten moderne kennis en voortschrijdende inzichten aanvaarden en consequent toepassen. Als we naar een progressieve dierentuin gaan, zijn we onder de indruk hoe er tegemoetgekomen wordt aan de natuurlijke behoeften van elke diersoort. Als de olifanten gehouden zouden worden zoals het overgrote deel van gedomesticeerde paarden, zouden veel mensen echter wegblijven. Ook voor paarden is meer en betrouwbare informatie nodig over voeding, huisvesting, biosociale relaties, beweging en hoefverzorging. Het is ook tijd om anders naar tradities te kijken. Hoe bewust maken

beweging ernaartoe, maar ook om het voedsel 'los' te maken. Gras, stengels, kruiden, wortels, takken, bladeren en schors zijn verankerd (wortelen) in moeder aarde en vragen om een specifieke 'techniek' en vaardigheid van het paard. Vanuit de evolutie is voeding gekoppeld aan bewegen. Het is tijd om op een andere manier naar ruwvoer te kijken. Er zijn meer opties dan alleen gras of hooi/kuil. Als we 'out of the box' denken (letterlijk en figuurlijk) kunnen we op dit gebied veel verbeteren. Met name voor sobere rassen biedt het op een creatieve manier aanbieden van takken, knoppen en bladeren van houtige gewassen een meerwaarde. Fysiologische en ethologische behoeften komen op deze manier bij elkaar.

Hoefgezondheid

In het besluit wordt aangenomen dat het binnenshuis huisvesten van paarden aanvaardbaar is. Het valt echter prima te verdedigen dat dit de bewegingsvrijheid van een dier dermate beperkt dat het hoefletsel oploopt. Te weinig lichaamsbeweging maakt dat er onvoldoende hoefmechanisme plaatsvindt. Dit beurtelings spreiden en vernauwen van de hoef is essentieel voor de doorbloeding en het schokdempende vermogen. Er is onvoldoende

sprake van afwisselende druk en drukontlasting op de zachte weefsels achterin de hoeven (straalkussens, hoefkraakbeen). Dit beperkt de ontwikkeling hiervan enorm. De kans op het ontwikkelen van het caudaal hoefpijnsyndroom (voorheen hoefkatrolontsteking) neemt toe. De hoeven slijten niet voldoende, terwijl dit een voorwaarde is voor hoefgroei. Voor hoefgezondheid is het onmisbaar dat het paard over een afwisselende bodem beweegt en zelf zijn pad, gang en snelheid kan kiezen. Het liefst in een soortspecifieke leefomgeving zoals een paddock -paradise.

Kennis over hoefgezondheid en -verzorging mag in zijn geheel naar een hoger niveau. Het idee dat een paard op zijn hoefwand loopt kan beter vandaag dan morgen verdwijnen. Dit zorgt voor belasting op de buitenrand van de hoef en daarmee voor overbelasting, een verstoerde doorbloeding, een verminderde schok- en trillingsdemping en vertraagde hoefgroei. Het beslaan van hoeven en te lange periodes tussen de bekappingen gaan eveneens in tegen de natuurlijke 'behoefte' aan goede hoeven.

Mondig, kritisch en bewust

Anouk, je gaf in jouw brief aan dat we zelf oordeelkundig moeten worden om te kunnen bepalen of een behandelaar voldoende deskundig is. Daar mag het vermogen om mondig en kritisch te zijn aan toegevoegd worden. Heb als paardeneigenaar niet op voorhand heilig vertrouwen in de mening van een deskundige. Ga niet te veel af op 'Facebook-experts'. Stel kritische vragen tot je vertrouwen hebt in het antwoord. Bewustwording is een kernwaarde in dit proces. Ben je je als eigenaar bewust van je verantwoordelijkheid en van de effecten op de gezondheid en het welzijn van je paard bij de

keuzes die je maakt? Hoe weloverwogen worden deze keuzes gemaakt? Dit geldt ook voor behandelaars. Bewustwording is essentieel voor het maken van een mind-shift. De handhaver moet dit bewustzijn en deze kennis ook hebben. Daarbovenop moet hij feitelijke aandachtspunten weten te herkennen. Zo moet hij de klinische verschijnselen en risicofactoren kunnen identificeren van insulineresistentie, PPID (voorheen foutief bekend als de ziekte van Cushing), hoefbevangenheid en caudaal hoefpijnsyndroom. Stress, pijn, over- en ondergewicht en slechte hoefverzorging laten bij hem een alarmbelletje afgaan. Verder moet hij natuurlijk direct zien wanneer er sprake is van gebrekkige huisvesting en een tekort aan bewegingsmogelijkheden.

Holistische visie

Daarnaast willen we pleiten voor meer ruimte voor een holistische visie. Eigenaren, behandelaars, handhavers en andere betrokkenen mogen zich meer realiseren dat di-

verse factoren (hoeven, voeding, beweging, huisvesting, training, enzovoorts) een enorme invloed op elkaar hebben. Het is niet alleen een kwestie van een goede hoefsmid of goede voeding. Op celniveau zit alles aan elkaar vast; de biochemische interacties kan je niet los van elkaar zien. Alle redenen dus om de samenwerking te zoeken met en tussen de verschillende disciplines, vakgebieden en specialisten en hierbij het dier centraal te stellen. Samenvattend kunnen we zeggen dat het niet alleen om de hoeveelheid en beschikbaarheid van informatie gaat, maar vooral dat de informatie moderner, meer alomvattend en breder gedragen mag zijn. Aan de ethologische en fysiologische behoeften van een paard dat 23 uur per etmaal in een stal slijt, gevoerd wordt alsof hij eigenlijk geen paard is en eenmaal per twee maanden nieuwe ijzers onder geslagen krijgt, zal niet snel voldaan worden. Terwijl het besluit houders van dieren wel bepaalt dat dit het geval zou moeten zijn. De vraag voor de volgende schrijfster:

Beste Sietske Metz,

Onze wens is dat we binnen het algemene management van paarden een aantal zaken samenbrengen vanuit een holistische visie, gebaseerd op de fysiologische en ethologische behoeften van paarden, pony's en ezels. Zowel voeding (met name ruwvoer), beweging, hoeven, gebit, sociale interactie als training - kortom algemene gezondheid - combineren met biodiversiteit, de zorg voor moeder aarde en de inrichting van het landschap.

Vanuit dit principe zouden we het management anders en beter vorm kunnen geven. Een dergelijke nieuwe visie zou beter aan de diverse behoeften van paarden tegemoetkomen. Als we het lef hebben om ons management hierop aan te passen zijn er vele winnaars!

In dit veld zijn meerdere partijen betrokken (eigenaren, overkoepelende organisaties, overheid qua wetgeving, gemeenten, milieu, leveranciers, stalhouders, behandelaars, enzovoorts). Hoe zie jij deze uitdaging Sietske?

Met vriendelijke groet,
Natascha Bos en Remco Sikkel